

آلبر کامو

طاعون

ترجمہ اقدس یغمائی

با ویرایش جدید

حوادث شگفت آوری که موضوع این تاریخ وقایع روزانه را تشکیل می‌دهد، در سال یک هزار و نهصد و چهل و... در شهر اران^۱ روی داده است. عقیده عموم برآن است که جای این حوادث نسبتاً غیر عادی جایش در این شهر نبوده. چون در حقیقت در نظر اول اران شهری معمولی است و چیزی بیش از ایالتی فرانسوی در سواحل کشور الجزایر نمی‌باشد.

بایستی اعتراف کرد که خود شهر رشت است، با وضع و حالت آرامی که در هرنوع آب و هوا دارد. مدتی وقت لازم است تا متوجه وجه تمایز این شهر با آن همه شهرهای تجاری دیگر گردد. مثلاً چگونه می‌توان شهری فاقد کبوتر و باغ و درخت را مجسم کرد، شهری که در آنجا نه صدای بهم خوردن بال پرندگان به گوش می‌رسد و نه خش و خش برگ‌ها. به طور کلی محلی بی خاصیت. در این شهر تغییر فضول تنها در آسمان خوانده می‌شود. رسیدن فصل بهار فقط با بهتر شدن هوا و سبدهای گلی که بچه‌های گل فروشن از حومه شهر می‌آورند اعلام می‌گردد. این بهاری است که در بازارهایش می‌فروشند. در فصل تابستان حرارت خورشید خانه‌های بی اندازه خشک را غرق آتش می‌کند و دیوارها را از خاکستری تیره رنگ می‌پوشاند. در این موقع دیگر زندگی جز در سایه کرکره‌های کشیده امکان ندارد. بر عکس در فصل پاییز طوفانی از گل و لای برپاست. روزهای خوب و مطبوع فقط در فصل زمستان فرا می‌رسد.

راه ساده برای شناسایی یک شهر، بی بردن به این مطلب است که در آنجا چگونه کار می‌کنند چگونه عشق می‌ورزند و چگونه جان می‌سپارند. در شهر کوچک ما شاید تحت تأثیر آب و هوا، همه اینها با هم و با همان حالت حواس پرتوی و هیجان زیاد انجام می‌شود. بدین معنی که در شهر ما مردم بی‌حوصله و کسل می‌شوند و سعی می‌کنند که به‌اموری خود را عادت دهند. همشهریان ما زیاد کار می‌کنند، ولی همواره برای کسب ثروت، مخصوصاً به تجارت علاقمندند، ولی قبل از هر کار دیگری به‌اصطلاح خودشان به معامله می‌پردازند. البته نسبت به خوشی‌ها ولذات ساده هم بی‌اعتنایستند. زنهای، سینما و آب تنی در دریا را دوست دارند. ولی این سرگرمی‌ها را خیلی عاقلانه، به‌شبه شب و روز یکشبه اختصاص می‌دهند و سعیشان براین است که در روزهای دیگر هفت‌پول فراوانی به چنگ آورند. عصر وقتی که محل کارشان را ترک می‌کنند در ساعت معین در کافه‌ها دور هم جمع می‌شوند. در همان بلوار گرددش می‌کنند یا روی بالکن می‌آیند. هوس و امیال جوانترها شدید و زودگذر است، حال آنکه عیاشی و خوش‌گذرانی مسن‌تر نیز از حدود شرکت در انجمن دوستداران تیله بازی و شرکت در دوره‌های دوستانه یا صنفی و دوره‌های قمار کلان تجاوز نمی‌کند.

شک نیست گفته خواهد شد که این امر اختصاص به شهر ما ندارد و روی هم رفته همه معاصران ما اینطور هستند. بی‌شک امروز هیچ چیز طبیعی‌تر از این نیست که بی‌بینیم مردم از صبح تا شب کار می‌کنند و بعد از آن وقتی راکه برای زندگی کردن برایشان باقی می‌ماند به‌انتخاب خویش با بازی ورق یا در کافه‌ها و یا با پرگویی و بیهوده‌گویی از دست بدene. ولی شهرها و کشورهایی وجود دارد که در آنجا مردم گاهی درباره چیز دیگری هم ظن می‌برند. به‌طور کلی این امر در زندگی آن‌ها تغییری به وجود نمی‌آورد، ولی همین اندازه که گمانی در میان بوده، برد با آنهاست. بر عکس ازان ظاهراً شهری بی‌خيال و فارغ از اندیشه است یعنی به‌تمام معنی امروزی، بنابراین تصريح طریقه عشق ورزی در شهر ما لزومی

ندارد. مردان و زنان یا با آنچه عشق بازیش می‌نمند، یکدیگر را به سرعت می‌فرسایند، یا اینکه به یک عادت و انس طولانی دو نفره متعهد می‌شوند. بین این دو سرحد، حد وسطی وجود ندارد. این امر هم بی‌سابقه و عجیب نیست. در شهر اران نیز چون دیگر نقاطت به علت فقدان وقت و تفکر مردم مجبورند یکدیگر را دوست بدارند. بی‌آنکه از آن آگاه باشند.

از عجایب شهر ما اشکالی است که در آن جا برای مردن پیش می‌آید. از طرفی کلمه «اشکال» لفظ مناسبی نیست و صحیح‌تر است اگر کلمه «ناراحتی» را به کار ببریم. بیمار بودن هرگز خوش آیند نیست، ولی شهرها و کشورهایی وجود دارد که در آنجا به‌هنگام بیماری از انسان حمایت می‌شود و در آن جا می‌توان به‌حال خود رها شد. شخص بیمار احتیاج به ملایمت و مهرانی دارد. دوست دارد تکیه‌گاهی داشته باشد و این امر کاملاً طبیعی است. اما در شهر اران، خشونت آب و هوا اهمیت معاملاتی که در آن انجام می‌گیرد، بی‌معنی بودن تزئینات ظاهری، سرعتی که شب و روز جایشان را به‌یکدیگر می‌دهند و کیفیت لذات و سرگرمی‌ها، همه و همه لزوم تندرنست بودن را ایجاد می‌کند. یک نفر بیمار در این شهر خود را کاملاً تنها احساس می‌کند. اکنون موجودی مشرف به‌موت را در نظر بگیرید که در پشت صدھا دیواری که از شدت گرم‌ماجرق و جرق می‌کند، به‌دام افتاده باشد. در حالی که در همان لحظه کلیه ساکنان شهر پشت تلفن یا در کافه‌ها راجع به معاملات و بارنامه‌ها و تنزیل گفتگو می‌کنند. با این ترتیب متوجه ناراحتی و اشکالی که ممکنست در مرگ وجود داشته باشد، حتی در مرگ‌های امروزی، وقتی که در چنین محل خشکی سر می‌رسد، خواهد شد.

شاید این تذکرات، مفهوم کاملی از شهر ما در ذهن ایجاد کند. معدالک، در هیچ چیز نباید راه مبالغه پیمود. آنچه را که بایستی خاطر نشان کرد، جنبه مبتذل این شهر و زندگی در آن است. اما همینکه انسان عادت‌هایی کسب کرد، زندگی خود را بدون اشکال می‌گذراند. و چون شهر ما کسب عادات را تسهیل می‌کند، می‌توان گفت که دیگر نقصی